

Π. Γ. ΦΟΥΓΙΑ, 'Η περί τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος διδασκαλία τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανικῶν πηγῶν, Ἀθήναι 1977, σσ. 159.

Ἡ ἐργασία αὕτη ἀποτελεῖ ἀξιόλογον συμβολήν εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ὀρθόδοξου χριστιανικῆς διδασκαλίας περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡς αὕτη διατυπύεται εἰς τὴν Παλαιὰν καὶ Καινὴν Διαθήκην καὶ εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀπολογητῶν, τῶν πατέρων καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον (σσ. 6—28) ἀναλύονται οἱ βασικοὶ ὅροι τοῦ θέματος: τί καλεῖται ἄνθρωπος, σὰρξ, σῶμα, ψυχὴ καὶ πνεῦμα, καὶ ἐκτίθεται ἡ σημασία ἣν δίδουν αἱ ἱεραὶ πηγαὶ εἰς τοὺς ὅρους τούτους. Εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον (σσ. 39—33) ἀναπτύσσονται τὰ περὶ πνευματικοῦ ἢ προπρωτοπρωτικοῦ σώματος, ὡς καὶ περὶ τοῦ χοϊκοῦ τοιοῦτου. Εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον (σσ. 34—45) γίνεται ἀναφορὰ εἰς τὴν φύσιν τῶν πρωτοπλάστων, οἵτινες ἐδημιουργήθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξ εὐτελοῦς ὕλης, τῆς γῆς, ἀλλ' ἐπροικίσθησαν μεθ' ὄλων τῶν τελειοτήτων. Εἰς τὸ τέταρτον κεφάλαιον (σσ. 46—77) ἀναλύεται τὸ χωρίον Α. 26—27 τῆς Γενέσεως καὶ κατονομάζονται τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν προνομιακὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος στοιχεῖα πρὸ τῆς πτώσεως αὐτοῦ. Εἰς τὸ πέμπτον κεφάλαιον (σσ. 78—94) γίνεται εὐρύς λόγος περὶ Παραδείσου. Τὸ ἕκτον κεφάλαιον (σσ. 95—106) ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀγγέλους καὶ τὴν φύσιν αὐτῶν, οἵτινες, ὡς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ἀθάνατοι καὶ ἔχουν τὸ ἀγαθὸν οὐχὶ 'φύσει' ἀλλὰ 'χάριτι'. Εἰς τὸ ἕβδομον καὶ ὄγδοον (σσ. 107—134) συζητεῖται τὸ χοϊκὸν σῶμα, ἡ οὐσία καὶ οἱ χαρακτῆρες τῆς πτώσεως ὡς καὶ ἡ ἀνικανότης ἐπαναγωγῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχέγονον κατάστασιν. Ἐν τέλει ἀκολουθεῖ κεφάλαιον περὶ Δερματίνων Χιτώνων, ἐφ' ὅσον τὸ θέμα τοῦτο εὐρίσκειται ἐν στενῇ σχέσει πρὸς τὸ καθ' ὅλου ἀντικείμενον τοῦ βιβλίου.

Ἡ ἐργασία αὕτη καλύπτει πράγματι ὑπάρχον κενὸν εἰς τὴν σύγχρονον θεολογικὴν γραμματεῖαν καὶ προσφέρει εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον ἐρευνητὴν πλουσιώτατον ὕλικόν, ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν πηγῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, διὰ περαιτέρω θεωρησιν καὶ μελέτην τοῦ ὅλου θέματος.

Γ. ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΣ

* * *

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ε. ΜΥΛΩΝΑ: «Τὸ δυτικὸν νεκροταφεῖον τῆς Ἐλευσίνος».

Τόμος Α (κείμενον), σσ. ιθ' + 357 καὶ τέσσαρες ἐγχρωμοὶ πίνακες ἐν ἀρχῇ, τόμος Β (κείμενον), σσ. ιε' + 355, τόμος Γ (πίνακες), σσ. λθ', πιν. Α—Ι, Κ, Λ, Μ, 1—438, Ἐν Ἀθήναις 1975 (Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἀριθ. 81).

Ἡ τρίτομος αὕτη ἐκδοσις τῆς γεραρᾶς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὸ μὲν προσθέτει ἓνα εἰσέτι κρίκον εἰς τὴν μακρὰν ἄλυσιν τῶν λαμπρῶν τῆς ἐκδόσεως τὸ δὲ ἀποτελεῖ τὸ ἐπιστέγασμα τῆς τεσσαρακονταετοῦς περὶ τὸ Ἱερὸν Τελεστήριον, περὶ τὰ ἐκτεταμένα νεκροταφεῖα (προϊστορικῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων) καὶ τὴν προϊστορικὴν πόλιν τοῦ Κελεοῦ ἐνασχολήσεως τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Γεωργίου Μυλωνᾶ, ὁ ὅποιος, ἀρχικῶς ὡς συνδιευθυντῆς (1931—34) μετὰ τοῦ ἀειμνήστου